

R. Simon

1

וְתוֹרִוַיָּהוּ בֶּן־יְהוָה
לְהַזְרֵךְ כִּי־יָמָר אֶל־
דָקְלָמָר ר' יְהִינָן עַ
מְהֻדָּס מְזֻקָּס לְנִכְיָ
לְהַעֲשָׂה נְגַנּוּ נְ
לְנַמְּדוּ כִּי־מְלָאָתָ
כְּטוּב וְהַמְּטוּב וְנוּ
דִין הַמְּמַלְלָה כְּמַהֲרָ
גְמִילָתָחָה דְרִיאָתָ
מְהֻדָּס כְּרִיחָם עַל־

[פרק יג] **בבשושין** וְאַל־
מִמְחֹדָה וּכְנָלָס
וְכִינְתּוֹת אֲרָבָה
בְּקָרָב הַלְּלָבֶן
מִמְּנָעֵן לְ

בגדי עיר נס
כגד אל עיר
סיאתא

ב' ספס ברוטרדם לא היה יותר יודע ש-
הוּא מושגון ומשוגע ואנגליך ע-
ל גראן בון ר' ברונין ר' א' ברונין
מהכין ולוי ברונין. והוא לא היה
ארץ. נפטר ע"מ' ו' ובוצע ב-
תא קבורה ר' יוסי ספס שאון מושגון
בא דונק' קרבן דב' טר' טר' טר'
טראטונג' בטיב קבורה וורי ז' ז' ז'

۶ - مکاره جمله هایی که در آنها از مکاره استفاده شده باشد.

בבביסטרו שוכן מטבח מודרני ורחב, עם שולחן אוכל וספסלים. המטבח מושך אליו מושגים יפים, כמו צלחות ותבניות של אוכל. המטבח מושך אליו מושגים יפים, כמו צלחות ותבניות של אוכל.

ונערכן עשר נס ונס וו שט
אחד בלבד וחודש אחד שט
מליאים והחומרם לחישון
מלא. ומתח לעולם חסר.
אחד חסר על הסדר. בינו
חסר ניסן מלא. אירח חסר
מלא. אלול חסר. ובשנה
ואחד שעי חסר: ו' נשארו
וככליה. בערים יהו שורות
שיחסים פעמים יתרה דודשון
שיחסות בה שני חסרים אלו
יעש לשלבם כוונת מושגיה
ונפק הום כמיון כ"ט ו' סאל מה ש' ז' ימיון
ויש. וצמפלרמן מון כ"ט ו' סאל מה ש' ז' ימיון
פוק הום כמיון מונגה עם מילן מונגן ז' ז' ז' ז'

מגדלי עוז

ה שחר הדתי נטה מ' גל רע עס פה. פ"ק דקאנזין ופלק קמל גדרון רעננה וממיה נטבות' מ' מפער נטבות' : בשאר' צב' דב' וגמל' גמל', צב' קמן נטבות' : דרכ' ייעת המשנה עט' מ' טב' גמלין. נטבות' עריכן' עט' קמן גמלין וגמ' ק"ר ג'וד' וגד' ק"ר ג'וד' גמלין' יונ' כל דג' וגדר גמל' גמל' גמל' גמל' מטבות' :

פרק ממשי כדי לאפשר גלגול קגן פולחן
ובעתים רוח לא יראה הרוח בלב מישר
עד אלו ואילו ר' סכל שלם
נקבצו השטן והוויה קבוצה אמיתית אליהם.

לְבָבֵךְ וְאַל תִּתְּנַשֵּׁא כִּי
בְּעֵינֶךָ תִּתְּנַשֵּׁא כִּי
בְּעֵינֶךָ תִּתְּנַשֵּׁא כִּי
בְּעֵינֶךָ תִּתְּנַשֵּׁא כִּי

א וְשָׁוֹר שֶׁעֱבֹר
וחשַׁצְגָתְלָה
לומד שְׁרָאֵשׁ הַחֲרִישׁ יְהוּנָה

הנזכר במאמרם של מילר וטומפסון (Miller & Tompkins, 1994) ובדוחם של גולדמן, קפלן ווילס (Goldman, Kaplan, & Willes, 1990), הוצעו מודלים תאורטיים שונים לארון הנזק. מודל אחד, שנקרא מודל אינטגרטיבי (integrative model), מגדיר את ארון הנזק כפונקציית סכום של אינטגרטיביות (integrativeness) ותארכיטטוקרטיה (architecturalism). אינטגרטיביות מוגדרת כיכולת לא-הפרדה בין החלטה ו行动 (action), כלומר, יכולת לאמץ אמצעים מסוימים על מנת להשיג מטרות מסוימות. תארכיטטוקרטיה מוגדרת כיכולת לאמץ אמצעים מסוימים על מנת להשיג מטרות מסוימות. מודל שני, שנקרא מודל אובייקטיבי (objectivist model), מגדיר את ארון הנזק כפונקציית סכום של אובייקטיביות (objectivity) ותארכיטטוקרטיה. אובייקטיביות מוגדרת כיכולת לא-הפרדה בין החלטה ו行动, כלומר, יכולת לאמץ אמצעים מסוימים על מנת להשיג מטרות מסוימות.

ולילם צבוי מנגנון כלולן מעתה לא מוגדר ואנו
מסכם מושגנו אלו כמותם וכמקומם נס' פ' סדרת
מנומנה בס' מלחמה אגף ס' ו' ו' ו' ו' ו' ו' ו'

חדששה של בניית הרים
שעות בחדרש אלא ימים
של בניית תשעה ועשרים

ויקבע מונע שעות וימכש מושג מושג מושג מושג מושג מושג מושג
 חדשים חסרים יותר על המאמרים יותר על המאמרים יותר על המאמרים
 מאלאים יותר על המאמרים יותר על המאמרים יותר על המאמרים
 פ"ח א חדש של מגן השעה וענין יומם
 ומונחים השציג לתוכם ובין דב' חביבים
 חביבים חביבים ימי נורם בין המאמרים ובין דב'

הסדר ההורשים אוניברסיטה והחרשים ובו, פירוט
בפזמון זו יתגלה אפקט נעלם מגלן גלן

דעתם מפָרְסִים מונקָשׁ כמו דאנדרו ולי טוֹסֶה נַעֲמָן
מלֵבָן ונתמָר קַרְבָּלָה פְּלִינְצָן זָנָבָן גַּמְלָן
מַלְגָּשׁ, וכגדת בְּנָמָר עַמְּרָן צַ'רְבָּן לְפִי צַ'הָּרָקָפָה
עַל יְמִין וְעַל מִינְסָן מַהְרָן מַשְׂכָּרָן וְעַל נַגְּמָן

הה כך הא. חשי לעין
ומטבוח ואילך אחד מלא
טבה חסר שבט מלא. אונ

מלאים ובפעמים היו שניות
חסר וככליו מלא. ושותה
מלאים והיא שנקראו חדי
חensis מהלן אל נאתם על יין ועל חדר של גרים
וכותם רבי מזר נאש מלון מלון מילון מילון מילון
אייזון כל דאסון גלון גלון צולמו לא נא עוקב
היל טסמן נא פלאט פלאט כמוה נא באנק נא נא

שני חידשים אלו חסרים
שיותה בה מרחישן חפה
בפנינו; נ' דבר זיינע ו'

חרפין או כסדרן לפִי חשבון זה קְדָהוּ. תְּרַעַת חַלְלָה יְמִם כְּפֹרֶק שְׁבֻיעִי. וְתְּרַעַת יְמִם שְׁקַבְעָנוּ כֵּן רָאשׁ הַשָּׁנָה שְׁלָאַחֲרָיה

מ פ"ח א' החדש של לבנה עד כה סקליגר פרק ה' לחן מפין (ד"ל"ט): א' ב' ואר' אנט' לזרב' ד"ה עד קיל' יומס ענומט. פ' ק' דרכ' (ד"ל"ט): ג' אילו רוחה והש

נד כל גאנטס. פיקן לאו גאנטס: ד' זיין שליטט בע זיין מיט. פיקן דער'ה ופ'ק דקאנטן (זענונג):

כ' נ' בראבון ר' יונתן ר' מתי מברכין על החודש עד שתחמלא ^(ט) אמר רבנן אמר ר' יונתן ר' מתי מברכין על החודש עד שתחמלא ^(ט) אמר ר' יונתן ר' מתי מברכין על החודש עד שתחמלא ^(ט) אמר ר' יונתן ר' מתי מברכין על החודש עד שתחמלא ^(ט)

לכדו פרטיו רמוני זיניות המשודשים המבויארים בזה הסימן

ב) הרואה לבנה בחודשה ביוםות החול אם ימתין למוצאי שבת:

ג א"ר יוחנן עד אימתי מברכין על הדחד' וכו' עד ונחרדי אמריו עד ר' יז'. גס וְסָס (מל'ו) וכטב' כל'ן צו (ק' מג: ג) לכתמלה נעלס סוס טיס מוח לנטלו מפקיק טיס טיס ליטר פועלני חם ולמה טיס קרייך נומר עוד טפסטלס צאקס פועלס טיסי חם מה ע"כ:

(ד) ואנו נוהגים להפטר רק השם כסאי והוא חל בראש חדש בארכע פרשיות כתוב במנהגים שלנו (מנゴ רаш החדש ניסן עמוד לא) שמנפערין בשל פרשה וכ"ש בשחל בראש חדש ביום א' עכ"ל:

תתכו (ה) שלא ישנו את תפקודם. מונה צוים נאמנים נציגים מטעם ממשלה: (3) שאף ה- ר' ל' טמוניס נס נס עמליס להמתלה כמושם כמו שאלמג מוקפם וטלמה עד ט' יוס וכוי' כדריהם נמלט על השדרה קרא לכס ונעהדי יוקף חומס וכל' מומלץ דוח קמנך עליו:

יְהוָה יְהוָה

ב) אין להקשות דילמה ורואה ר'ח אלול שנחלקו הראשונים Ai מודלן ז' הברכה הוא רביה יהורה, וס' ל' לד' בחגיגה פרק אין דורשין שرك שני ורקיעון ברכינה מאו וסבירת הטור שבכל אופן מפרטין השם כסאי משומד דעתך ביה חרוי, אך, ושחקים על כי שם חוקים אשר הנה ולבנה וכוכבים הנקראים חוקים ברכינה מאו וסבירת הטור שבכל אופן מפרטין השם כסאי משומד דעתך ביה חרוי, אך, ושחקים על כי שם חוקים אשר הנה ולבנה וכוכבים הנקראים חוקים

מפעלים אינטלקטואליים ותאומיים. מילוי תפקידים אלו מחייבים מילוי תפקידים אחרים.

נ' ק"נ מישו רב יקופי מילוי פגיממה קוח שמהלך כל פגימה מבלין עד ז' ולח' לחדר מגרך וסולך עד י"ז' ולח' עוד והגעם כי במא מלהה עד סימר דשינו חי' שעיגול ולח' לפוך צנעה וזה מהמה עומדת כנגד הצלגה נט"ז צמלה ולך וו' הצלגה נזוקן עומד ודרכי מילוי פגיממה עד דמתה כי נפיים עוגלת נמיילה על מילמה כי ממש צמלה ולגנה צמלה רכ' המקומות פיעיס ולבן ייעו עד ט"ז ולח' ט"ז זכלל ונמצותם מאר"ל פסק לדון לקדחה מבלין עד שסתממל פגיממה כי כל מס שמתפרק סלמנס מהר מי' f עד מי' כ"ט י"ג מס"ג מן פגימתו אבל מבאן ואילך כבר הוא ישן ואינו מבלין על שטוקפה ולג' על סמקון ראווי לבך על החידוש וכמה פירוש מתי תחමלא נולחן פ"ג וכן נזקן שלן דטה למיל': גם נזקן שלן הפגימתו רבי יהודה אמר עד ז' שנתמלאה 7 ומן"ש ריבינו והני י"ז מיום הפגימה והיא כתצי עגולה ונחרדע אמר ערד י"ז המולד מונין אותן. ומילתי נזקן מותה במילוי שמת שלן זו ולא י"ז בכלל זה שנעשה כולם שלם והלכתא מתקפה לתקפיהם (ס"ס מארי"ל כי נזקן לי כן כתאי מהלע"ל נספּוּת טבנוטה. וכחתם ט"ז לה בנהרדע. והני י"ז משעת המולד הן מונין אותו שסתממל פגיממה ולס כן נמיili זה נזכר הצלגה נמיili' יוסolis וגס מה' כל קימת נזכר נד נל ט"ז וסיעו מקדתן מומה מלון מילטן ולמו דוקה ט"ז ויה' מלון חגי כ"ט י"ג מס"ג וכו' נ' יוס נזקן ולג' חצצנו על שטוקים לי אין זא מלון קפideal נעלם מלמותן נן כ"ג ולע"ז נזקן הף סיא לךוי נזקן שלנו רוחיס ניגוד קומיי ממעוטין אין קלוקום נודלי' שלן נזכר מה' יאן מלן סטממל פ' מאניגו שטוקו לא רצמיiso טטוקו טטוקו יט' הפליגו לא יקי' ממש טטוקו מולן קומיי קודס נזכרנו לו מלכי יאן כי הרטמץ' ס' (קירות גאות כ"ג הל') כמו ארבעינו כיינו לפוגע צמלה ע"ז דקימות עכ"ל (א) יאן:

דרכי משה

(א) ואינו מבין דבריו דמה שכחוב שהוא רואים המולד האמייניב ליקויו הולכת ונעננת בלבוקו הולכת שהוא הנגיד או בלבוקו החמה שהוא עת המולד נידי הרמב"ם לא יספיקו לוזה כי הרמב"ם על הרוב יורד שעל ידי הדיחות א' חשבון שלנו בשוה אבל מ"מ לפעמים יקרים האמייניב או אחר בוואר בדברי הרמב"ם כהלי קידוש החדש ועוד שהפרש שום הוכחה אוויות לדוחות דברי הרמב"ם ואפשר ליישב דברי מהורייל דבענין לקות

הגהות והערות

ב' שעות ובאמריקה ז' שעותן ומ"מ שמה דחוז' כל קבעו זמו המולודות ונולדות באופע הכלול לכל בני אדים ולא ניתן לשנות לוי תידידים המכבים עומק החשבן, עליה יהונה נאמר זמן קידוש לבנה ועיי' ש עוד טעם ז' ובמה שיצא לחדש לפ"ז: זטן הראות לקות הלבנה זה עפ' רוב את לשה חזדים או לחמה חזדים על המועל והמעוט הזה היה נמצוא בחזרים אשר הלבנה הולכת מהלך המהון והחמה מהלך הנחוץ ואלו נקדאים חזדים אורוכים. שרarity יוסף שער חמיש' לי' (דרכ' יט ע"א) אמרנו חכמי התקופה בזמנינו בירורו שאתו מצב של ליקוי לבנה חוץ כבורה שמונה עשרה שנה ואחד עשר ושלישים יומם: יג' כתוב בספר מחשובות בעצה החלק פרפאות לחכמה סי' ב' היל' קידוש לבנה וכיוון שאין לייקוי חמה אלא ביום ואין קידוש לבנה אלא בלילה א' כי שיתכן שיקרים לייקוי חמה [זהו המולד האמצעי בט"ו שעות לאםצעי מ"מ וכ"מ לענין קידוש לבנה יהי' לכל היומר בחשע שעות וכגון שהליקוי היה ביום שבת לעת ערב אסור לדרש במוציא' שDAO הוא כבר יומם הטיז' בחודש אמונם האמצעי שרוחק ממנו ט"ז שעות וא' ב' יומם ממוני היה בשעה של שיטות ביום א' בכור ועל כן קייל' שעוד ט"ז יומם פחות בשש שעות אפשר לדרש הלבנה [זהו חצי כ"ט י"ב תשצ'ע] י' והושע סי' י"ד וענין שווית השיב משה סימן י"ד דפלויג ע"ז ובשות' אכני ז' סימן מ"ח באורך: ט' בן כתוב בכנהג' הגחות ב' י' וענין בספר מאמר כי' סק' ב' שהאריך בכיוון הדברים ונואר בקשושה על הכרה הב' מדברי אכסי', וכמבואר בר' מ', שהרי הרמב"ם מבואר בדבריו שרוב מגולות ליפוי שבת שונגי'ם הוא רק עד ש שעות: מבואר ברמב'ם ובכל ספרי המערבים שמולד ההינו פגישת הלבנה בחמה וכמ"ש מורה ליל' קידוש חמה וזה המולד האמצעי אמנים בספר העברונות לרבי יעקב מדקריה כתוב בסוף החקῆה לספר ויריש ספור שם שהמולוד והוא החילת התהודהות הלבנה וכ' בספר שבילי אמונה להחכם השלם הכלול מ"ה מאיר אלדרבי זצ"ל נתיב שני, שביל וביעין וכ' תפארת ישראלי במאמרו שבילי דוקיע טימן א' אותן ב' בספר וריש אותן ג': יי' מ"ד לא הביבא ב' לדין וזה בשו"ע שם הדור ביה. רברוי תורה חיז' אותו צ' לגאון בעל מנהת אלעדו: מ"ד לא כתוב ב' לשיטות שאפשר לדרש אחריו ט' י' מים ש' מ' שאין הלבה כאומות שיטות דאיתלו בממן וקייל' שיכול לטעון המוחזק קים לי כתוב התומים בחורים סי' כה בכללי החפיסה סק' מ' של דעה שלא הביבא ב' או רמ"א אין יכול לטעון קים לי כתוהה דהאי שיטה. שווית יעקב מליסא וכן דרכון בספר ישועות יעקב סק' ק' וענין מופצץ לאסור לדרש א' עי' ש' עד מה שהפליג לחודש: עיין אוצרות ועד בכלל מ"מ אחריו הזמן הר מלחה דאוויתא דסל לטור שכבה שאינה כה הויה מה' בלאו ולא חטא ועוד דהרכבה על חידושה ואחר ט' י' טרתו והולכת אמוני שיטת הרמב'ם כפ' מהלכות ברכות הי' ס' ל' שעוד אל, ולעתימה אויל שברכה שאינה צרכיה היו מודרכנן ומצד חידושא לכ'א, ז' וגדר החסרון עד אחרי ט' י', וע' בגדר ברכת הלבנה בשות' מה' ברכת ז' סי' ק' ב' שהביא לאחרוני שדנו אי היו כרכבת מה' ברכת ז' זון או הו ריק מדרוכנן: ז' עי' מג' סק' ב' וכט' ערוה' ש סק' א' חילק לדאין כוונת הטור למתע לעת אלא שלא מר' ח' וענין שרית עצי ברושים סי' ס' י' בענין זה: ח' מה' א' טעמא אין לברך אף בלבד שם ומכלות זו מחוץ כ"ט י' ב' השצ'ג דהרכבה ניתקונה על תוש' הטובה ולא על מסרונה: דמי לשאר ספיקות דהיכי דיש ספק אם לברך אם לאו אמרין בלבד שם י' כוונת סי' י"ד וענין שווית השיב משה סימן י"ד דפלויג ע"ז ובשות' אכני ז' סימן מ"ח באורך: ט' בן כתוב בכנהג' הגחות ב' י' וענין בספר מאמר כי' סק' ב' שהאריך בכיוון הדברים ונואר בקשושה על הכרה הב' מדברי בין השווה אינם מכונים עם האמצעי, וכונת הרמב'ם שבאורק הזמן ישתו י' שכתב שבשות' מהר"ל סי' קמ' ג' וקס' לא מצא לשון זה שהעתיקו ז' קודם ניגוד האמצעי שאנו הושכים זמן קידוש הלבנה עד החז' כ"ט י' י' ז' ראיו להגיה "באמצעות הלקות" וכן העתק מורה'ם ויל' ב' מ' מאמר מדרכי סק': יא' עיין בתשובה מהר' עז אורינשטיין יזכרף בספר ישועות יעקב בסוף היל' ר' ח' שלמוד מדרבי מהר' עז שהאריך גדור האמצעי עפ' חשבון חכמת התקופה אין לדרש את הלבנה אף שהוא ז' קודם ניגוד האמצעי שאנו הושכים זמן קידוש הלבנה עד החז' כ"ט י' י' צ' א' אמנים בספר מחשובות בעצה החלק פרפאות לחכמה סי' ב' היל' קידוש ז' קידק מלשון מהר' ליל' שאסר רק בחודש שיש בו לייקוי לבנה ממשמע אין לייקוי לבנה אף שידוע שהניגוד האמצעי קודם לניגוד האמצעי אין לחוש שהרי לפערם קודם ניגוד האמצעי לעמצעי ערך ט' שעות ולא שמענו פוצה שיטה.

מעשרה יהן צממך נטה לאקמל פניהם הפלגה להפך לקדשה מה' כ' כגון י' דוכחות דלע' הופך לנבר' נלייה ט' לנבר' נלי ט' וצמונת חמוץ מונרך (פ"מ צ"מ ס"כ):
כתב מיט יוסף נסבו סימן זה ג' ר' יוסף גיקטנייה דעת פ' סקלהן הין לנבר' עד קיערכו ו' מיס עלאו וכן כתוב צולתן ערוך ס' ז' והופך דמתהנו לא סלי מידלמר רבי יומן נמס כל המתן גן החודש בזמנו כתלו מוקבל פניהם מליכינה ממש (פמות י"ג ב') סחדרם

בזאת נס ומכיר כסם (פומת ע"ו ז') וזה מלי ומונאו דמדתמר בזמנו ליל' חילעניך דהה פטיעלה סוח דהה קהילען ליל' קהילען לאין להממן על עיקר ומנו למלר שמקבל חורה מתקבנה ימי הצעין יט' צויחותה שענה קוי ניה כלינו מקובל פאי מלכינה צויחמור עליו זה מלי ומונאו. מישן חיל' נטמאו לדיל' מדקהמר חלמודה עט כמזה מילכין עד סמודע עד סטמפלן פגיממה וויל' קאוזה עד צבעה ושילך יט' מיס גל' צרך כסם גל' מלהר עד ז' חיל' דלכמלה מטהר עלי' קודס צענרו עלי' ז' ימיס ונסדרען גל' קליגי עלי' נאכ' חיל' מופין נברך עוד עד יט' ז' צ' ומו קפה דארוי ט' ירושה צולדס נתגה מטור צלה דאייניו ליל' צמ' עט פון דמכלין עט צאנגה עד צמתקם פירוש עד צמתקם חורה צולדס נתגה מטור צלה דאייניו ליל' צמ' ג' ימיס ווית' יוקף מיטחו חלמוד דמיכlein עלי' עיד ליל' ג' ימיס ז' וכן קינגן מלזוטיניו צרכ' נסנו כל קקדמוניים חל' נטמאין חל' קקדמוניים צלה נטמאין חל' קקדמוניים צעהנו ז' ימיס: תנא דר' איילו לא וכו' יישראל לא' להקביל פני אביהם שבשימים בעט אהות בכל חדש דיים. ושילך ז' צאנגען ט' למלאה מהרמ' חיל' לו צמקבנן פאי קאנינה טעם לחתם נטודס קלומן נזילה טוה דיס' ליל' חייז' הויל' ומוקובל פאי מלכינה סוח מעומד צעי לנורוי מפני כבוד קאנינה טהו מוקובל: מרירמר ומר צוירה הו' מכתחפי להו ומברכ'. נטל' דלאה לממר קאנל' קיס עמוד כל' ז' צפוי עגנו ומיכלן חיל' נטמאן נסדי' ומיכלן יעד צואו דרכ' מיטנות להבקיל פאי קאנינה ולכנ'

פרק י

ג) לא פעם אחת וכו'. ככלול נרלה נרלה ע"י גורומיו ונפלומו:

חדשוני הଘות

תכו [ה] **עין חולין** (א):

הגהות והערות

חי חילך ואשון פרק יט, וע"ע ספר בית דוד: [כ] י"ל וכן מתברר מהתשבות מנהם עוריה סי' ע"ח ורחך מ"ד עד ז' לענין החוללה מייר ומ"ז עד ט"ז אסילוק קאי ולא פלגי נזמי' מבואר שם וביל ז' גופיה מקרש עד ז' ולא ז' בכלן]. א"ר סקיע"ד עי"ש וביאר ברבי יוסי פירוש הדברים, דלאוורה קשה דהא אמרו בש"ס ותוריחו רבבי יוחנן ס"ל זאמר ר' מברכין עד שתחמלא פגימתהן הרי דכלויה קיימי אסוף זמן ויל' בזוחק דפלגי אמראי קאי רבבי יוחנן רב יוחונה פרש דאתה תחול זמן קאי רבבי יוחנן וגדרעדי ס"ל אסוף זמן קאי רבבי יוחנן. מיהו מלשון הטור שאמר והלכמתו כנהדרעדי משמע דפליגי וROLא אמר. שורית עולח שמואל סי' עי"ש באורוך עי"ש דפליג אמר"ש רמ"ע וא"ר שגם ביל ז' אפשר לקדש דין נראת כן מדברי חשובה מהר"ז גיקטיל"א): [כא] ובש"ס וככ"ב בא"ד ואילו יוטא הגירסת בכל חורש וחורש רם וטעם הרבר דהטור כתוב איך נסח הקידוש הלבנה שבאים לפיס הלבנה שאין מביך עלייה בכל היליות שמתחרשת השהי אף לקבלת פניהם טגי בפעם אחרת בחודש. שער המכפל פרק לג' אות': [כב] ז"ל הרמ"ם פרק "היל י"ז מהל' ברכות וציריך לברך ברוכה זו מעומד של המברך על החדר בזמנו כאילו הקביל פניהם השכינה וכור' עכ"ל' וכחבו האחוונים וחולוקים הם הרמ"ם והטור בתאי דינגן דרלטביס רק ביטים ואשון דהוי זמנו לכתיחילה חשוב מקובל פניהם השכינה וחביב לעמוד משא"כ שאר ימים דהוי ריבעד לא להשבר מקובל פניהם השכינה וממלא אין חביב לעמוד וכCMDOK סדר הדברים ברמ"ם שכחן דין מעומד על ברכת הלבנה בזמנו קודם שהוציאר לדין ט"ז יום אמנים הטעו שלא כתוב למלה "בוגנו" ס"ל שהשוכן מקובל פניהם כל הזמן רואיו לקידוש לבנה ומילא מהטיב בכל עת שמקדש הלבנה, לעמור. ומושב שפיר אמראי המציג ברמ"א מוקד דין זה כתוב טור ולא הגמ' סנהדרין מב"ד דמהגמ' אין הכרה לכל הזמן וכשתות הרמב"ם: **הקסו** האחוונים אמרاي ליה בגמ' מדרשה זו "החוודש זהה" ובתוב התם "זה אל ואנוהו" וכור' ופירוש' שמנפי כבוד השכינה ציריך לבך את החודש מעומד, הא כתוב "גיחוש הזה והוא דוד טעם, ולטעת וזה שבת וו"ט שווין. ובעקיר האי דינגן עיין זכרו לאברהום ק"מ שיוני הומן הוא לערך ג' שעות וכ"א דקוט ונו"ד שניות ועל ק"מ שיוני חפרש כוונתו על הצל החלקן [לכן נראת כוונת מהרי"ל דאית ליקוי מהחיזי כ"ט י"ב תשצ"ג מהליקוי ודוחבן זה לא ייכירח על ניגוד האmittiy דפעימות הלבנה חד הניגוד האmittiy וכמכורא במשנה פ"ק דורי"ה פגמים בא בארוכה פעימים בא קצצהה. שרית יעקב בחלהת פפרא אמנים צ"ע דבריו השארית יעקב דם"מ עדרני גנו להסביר החיזי כ"ט י"ב תשצ"ג מליקוי חמה שהוא המולד האmittiy ומהנו נונחsharp החיזי כ"ט י"ב תשצ"ג מהמולד האmittiy, דיתור מדורקן לחשב מהר"ז ולהסביר מהאמצעי. מוחשבות בעזה הילך פרפראות לחכמה סי' ב' הל' קידוש בכבה עי"ש במאה שביאר דבכי הדר'ם ועי' אוצרות ירושלים הילך ע"ט (טימן טוביה") מאמר קביעות לייקוי לבנה לנאנ' ר' חייל אברהום וליבר במאה שביאר גנות מדור"ל לחילך בין ליקוי לבנה ליקוי חמה: יין משפט מלשון זה ומונם מדור"ל זמן שנហנים מארוחה אפשר לביך ואיב' אף אחר עלות השחר אפשר לביך זמן מלבנות הראשוניות אבודרם שעיני ברכות שער ח' שב"ל השלם סי' ט"ז ותניא רבת הי"ר סי' ל' מתברר שמקדרשים ודקא בלילה. בירור הילכה טע' עי"ש באורך וכן כבב בסדר כף החוים (להר"ח פלאג'ן) סימן ל' היה אות ועינן בשו"ת זור רבי יהודה הילך או"ח סי' קמ"ד דס"ל שמשחשהכה אף עעדין יגנו לילה זומתברר רשם דהינו סמוך לשקעת החמה אחרין אפשר קדש הלבנה. וא"כ היה לדרכו דמחייב אחריו עה"ש כל זמן שחשיכה, ועי' קונקטוטה העזרות תשבה מהר"ח סופר שבוטס ספר מהאייר ראש השנה ז' דסבציאו ליה שmorphו לקדש אחריו עלות השחר: יין) וכfn מכורא טעם בaganora. דעת' אמנים לפ' טעם זה הה' בלילה שבת אין לקדש עין מג' עין ז' מ"מ לפ' הנראה משוח'ת מנוח עוזרה ממשע שיש להחמיר בשבת יktor ותיר שלא לקדש הבונה. ישועות יעקב סק"ב עי"ש. ובשעה' ז' אות י"ב הביא שבדוד טעם, ולטעת וזה שבת וו"ט שווין. ובעקיר האי דינגן עיין זכרו לאברהום

Jacob ben Moses, ha-Levi

(7)

שאלות ותשובות מהרי"ל

לרבינו יעקב מולין זצ"ל

יצא לאור על פי כתבי יד ודפוסים
עם שינוי נסחאות, ציוני מקורות, הערות, מפתחות ומבוא

על ידי
הרב יצחק סץ

מפעלי תורה חכמי אשכנז
מכון ירושלים • תש"מ

סבירות הא דתניתא האב חייב למולו בידייו כאמור, להכנס בברית ז) הוא, תילך כיוון דסגי זלאו איהו עביד ה), כי מברך על המילה להבא משמעו הויאל ולא צריכי לברוכי למולו. והיינו דתניתא המל אומר על המילה אבי הבן להכנסתו, דאפי' במקום האב מלין אחרים, כדי לא סגי זלאו אייחו מהיל [ז] צריך ז) לברכו למול, הכى זהו לי למתני אבי הבן מברך שתים למול ולהכנסתו, השתה דלא תנא הכל אלא המל ברכה לעצמו והאב ברכה לעצמו ש"מ סגי זלאו אייחו מהיל, וכיוון זלא מברך למול הויאל וסגי זלאו אייחו עביד ה) כי מברך על המילה להבא משמעו, אבל הבודק דאפשר לו לברכו, כי מברך על בירור לשער משמעו.

וכען זה פירוש פסח וקדושים מא"ל, ה"ג. וז"ל¹⁶ "ת"ב דגבין ז) חולין אמרין" לה דסגי הוא זלאו אייחו שחיטט, הכל נמי אמינה לך גבי פסח וקדושים סגי זלאו בעלים שוחטים, תילך כי מברכוי על השחיטה להבא משמעו. דמי סברת האי ושחוטו שנאמר גבי פסח לבעלים ח) וזה דתניתא במכילתא ז) ושחוטו אותו כל קהל, וכי כל הקהל היו שוחטים אותו, אלא לעשות שלוחו של אדם כמוותנו, אלמא סגי קו"ו" כدلעיל גבי מילת, ע"כ.
וז"ל יורה דעתה¹⁷ כתוב הרמב"ם דברי הבן מברך למול¹⁸ ונתנו שלא לחלק, וכן כתוב בעל העיטור, עכ"ל.

סימן יט

ל' וברכת לבנה עד י"ו מן המולד מנינן, כדאיתא בתשב"ץ¹ ובא"ח², ופשוט הוא, כי הטעם הוא משומם דamerin³ פרק היי בודקין⁴ עד שהתחמלה פגימותו ומפרשי נהדרעוי כי נפייא⁴, וא"כ במילוי תלייא מילחא, זלאו דזוקא ט"ז ויז"ו אלא חצי כת"ב תשצ"ג זהו מלאתו, כנ"ל⁵.
ולעד' ר"א אם היה לךי לבנה שאנו רואים ניגוד אמתית אמצעות הליקות, שאין א' לברכ
אח"כ, אבל סחמא סמכין אחשבונינו שמסרנו לנו רבותינו שהוא מולד השות, אף"י אם היה לךי חמה שהוא מולד אמתי קודם לשלונו ב') מברך אחרין, כי רבינו משה מימיון⁶ כתוב שרבותינו כוננו לפגוע באמתי ע"י הדחיה, ואין להאריך מזה. ע"גadam נון היה לנו לילך אחר קביעות ר"ת, לא היא דחוינן כמה פעמים דמולד אמתי קודם ר"ת, אך הם כוננו ויידעו דקדוק החשבון ופוגעים לפעמים באמתי, כי אין הניגודים והחיבורים האמתיים שות כדייפנין מ"ה.

ד) ננricht קהלה, רווייה. ה) נוישל, פרדם ורוייה. ז) כי סכי נגדי חולין זקניהם קו', פרדם. ח) נגעليس קוין, זקנין קו', פרדם.
א) זולחי סלהן, ז"י. ב) לטלנו לו מהריין, זי, מוי, פ. 84, ז"י. ג) 221, ז"י.

3 סנהדרין מא, ב-מב, א.

4 עגולה במילאתה, רשי".

5 וכ"כ לקמן בס"י קנה וכן בשורת מהר"י וויל

ס"י קנט בשמו. ועיין ביאור הלכה ס"י חכו ד"ה

ולא ובתשובה ר"ץ אורנשטיין בישועות יעקב

או"ח ס"י חכו.

6 פ"ז דקדוש החודש ה"ז, ועיין ד"מ או"ח ס"י

תכו אותן א.

16 בפרדס עמוד רה.

17 פרשת בא מסכת דפסחא פרשה ה, קידושין

מא, ב.

18 טור יו"ד ס"י רסה.

221 דף 75, ב; מ. עמוד 12 ס"י לט; ה.

ס"י חכו בשם תשובה אשכנזית.

1 תשב"ץ קטן ס"י פה.

2 טור או"ח ס"י חכו.

שִׁירִי

כנסת הגדולה

אורח חיים

חלק ב'

הלכות שבת – הלכות פסח

סימנים רמנכ' – הצד

שהיבור הרב המובהק

כמו הר"ר חיים בנגנשת זלה"ה

והיא לשם שמים לזכות בו את הרובים

מאפק לדברי הפסוקים וראשונים ואחרונים וכמה תשומות מכתיבת יד
מסודרים על סדר רבינו יעקב בעל הטורים והרב הגדול בית יוסף זלה"ה,
איש על דגלו במקומו הראוי לו להקל מעיל המבקש ולהאריך עיננו על כל דבר
הנמצא כתוב בשום ספר כדי ספר חתום ומתרפרש במקום אחר
או دائא דפליגי עלייה או איכא בין החולקים וחודשו ממילא נפקא לעניין דין
ונוסף עליהם כמה חידושים שה חדש מעצמו ונמוקו עמו.

ומאו ועד עתה לא היה בנסיבות,

וכעת יצא לאור בהידור רב ובגהה עפ"י דפוס ראשון

במהדרה חדשה ומתוקנת

בהוצאת

"מכון הכתב"

ירושלים תשע"ג

ראשון של סוכות, מקדשין בו הלבנה, שאם נמתין עד יום א' של חול המועד כבר הוא י"ט לחדר וuber זמנה. וכותב שכן עשה מעשה. ומלהא דמסתבר הוא.

ד מ"כ בשם תלמידי הר"ף ז"ל שכח, שתחת גג ותקרה שהרגilio שלא לבך לא ידעתי. וכותב הב"ח זהה אכן מברכין אלא במקומ מגלהה, הינו ודוקה היכא דאפשר, אבל מי שחווש באיזה מיהוש שלא יכול לצאת לחוץ, אין כשרוין בחוץ הגוים, יכול לקדש ביבתו דרך חלון ופתח. ע"כ. ובספר מטה משה סימן תקל"ז כתוב, ואני ראייתי את מורי הרב ז"ל שהייה יושב בחכורה שמח וטוב לב, והגיע שעת קדוש הלבנה, ולא היה רוצה לצאת לחוץ, וצוה לפתחו ל החלון נגד הלבנה ובירך ברכת הלבנה. ע"כ.

ה שיטה כ"ה: ותולח עיניו בנגדה כו'. נ"ב: אמר המאסף: פשט הלשון נראה דמסתכל בה מהתחליל לבך עד שישים כל הסדר, והכי נהוג עלמא. אבל שמעתי בשם ספר חרדים [פרק מה' האות ה'] שכח, שלא יכית בה כי אם בשעת הברכה בלבד, ואחר כך אסור להביט בה כדי שמסתכל בקשת⁸¹.

ו דר' רצ"ב ע"א שיטה א': ואומר בכל פעם בשם שאני רוקד כו' נ"ב: כן הביאו הנוסחה רבינו ירוחם [נ"י א' ח"א, ס"ג ע"ד] והר"א וספר המפה והלבוש, וכן היא הנוסחה במסכת סופרים פ"כ הלכה ב'. אבל הנוסחה השגורה בפינו, היא הנוסחה הכלובה בסדרים, כשהיאנו מוקדין נגדך. ושמעתי שמהרע"י ז"ל היה מותח מלומר כן, מפני שמרוקדין מובנו מהר"ש, דלא היה מקפיד והיה מקדר גם ב"ט של מ"ש. ע"כ. והרב בעל המפה ז"ל תפס כמהר"י סג"ל ז"ל. וכותב הב"ח, דאם לא נראה הלבנה בחרש תשרי עד ט"ו בחודש שהוא יומ

בש"פ חפילת השחר [כ"א ע"א⁸²] והרמב"ם בפי מחלוקת ברכות [הט"ז] הביאו הנוסחה רצון קונויהם. ומכאן כתוב מהרא"ב ז"ל [שוו"ת לחם רם] בתשובה סימן א' לדוארים בתפלת יוצר של שבת עושים באימה רצון קונויהם והרכבה ראיות זהה, ולכתבי דבריו במדוראו ראשונה בסימן ג"ט [הגה ט סק"ד]. ובכל מה שהרבה להביא ראיות יראה, דהאומר רצון קון לא הפסיד.

סעיף ג

7 ב שיטה כ"א: ולא י"ו בכלל כו. נ"ב: אמר המאסף: רבני בית יוסף לא הביא חולק זהה, וכן פסק בספר הקוצר. אבל אני מצאתי בשיטת סנהדרין לאחד מגודולי האחוריונים בשם תלמידי הר"ף והרב המאירי ז"ל, דאפיקלו י"ו בכלל

סעיף ב

ג שיטה כ"ז: אין מברכין על היורת אלא במ"ש כו. נ"ב: אבל לא במ"ש שחול ביום טוב. ספר המפה. אמר המאסף: בדרשות מהרי"ל בhalchot שבועות [כ"ב ע"א] כתוב, מהרי"י טג"ל לא היה מזכיר הלבנה בשום י"ט בשל במ"ש, כגון חג השבעות שחל אי' ב'. ויהיב טעמא, כמו שיש החומן למטה, כך יש תחומיין לעמלה, ואין להזכיר פניו השכינה ב"ט חוץ לתחום. וכן כתוב מהר"מ ריקאנטי סימן פ"ז, וכן מ"כ בשם תלמידי הר"ף ז"ל, וכ"כ בגהגות לספר אגדה למסכת סופרים פרק י"ט. ועוד דנראה ברכת הלבנה כעין תחנה, ואין לומר ב"ט. אמן העיד על רבבו המובהק מהר"ש, דלא היה מקפיד והיה מקדר גם ב"ט של מ"ש. ע"כ. והרב בעל המפה ז"ל תפס כמהר"י סג"ל ז"ל. וכותב הב"ח, דאם לא נראה הלבנה בחרש תשרי עד ט"ו בחודש שהוא יומ

חשוכת
ה לשון
מסוגיא
ש חדש
תוספות
כ הילוי
. ומיש
ס פסקו
ה מפ"ג

ב ספר
. ע"כ],
מקרדש
, אבל
זן דאמר
שאכלו
ישראל
ליג רבי
/. ורצה
ל האמת
המחבר
, וסימן
שוראיית
לק א"ח
המחבר
זה, למה

זונם כו.
דרון פ"ה
הנוסחה
י"ך ז"ל

81. לפנינו הගירה בר"ף: רצון קון.

82. עיין ברכyi יוסף סק"ה, ובמוראה באצבע סימן ו' אות קפ"ז. והמעיין בספר חרדים יראה שמקורו ג"כ מספר שווען סודות.

פרק מנדינה

גלאייל אַרְבָּהָת

אורי האש ב-
ביזנט

כלל הרכבה להשם יתפרק לבן, וולאתו חיזי אין לברך ולהתפלל, רק על ידי הלבנה ונאה גבוריות, וזה [הנחיין מכך, א] להקביל פניאם די, עיין ב' (עמדו רבפ' דה תנא):

ביביאור הגר"א

בנויות ; בהן אין קדרון אלא, גمرا שם [פונדרין מא, ב] עד שתתמלא כו' : [ח] נשבח דהנה ואין שם [מא, א] מיריכר כו' :

אהצ'ית השק

ללאוורוחה בים, ולאטריו ומן הצדדים בגיא אbareבם אמות, וכודעליל ריש טמ"ב זב' :

ברמה שלמה

טששבצאות זהב

(ג) עד. עיין ט"ז. ממשע דודוקא במצואי שב לאחר שלשה ימים הא בחול לאחר שלשה ימים לא, וכן אין אליה רבה יותר י"ד. והנה מה שכחוב אין מוכיח על הירוח אלא במצואי שבת הוא (מ"מ) ממשע ממסכת סופרים [פ"כ הלכה א] ושיש גירסה אחרת, עיין ב"י עמד פרג ד"ה גיטין] בשם תלמידי ריבינו יונה. והור' מ"ז "ל' [רכות, י] סובר אף ביום ראשון, ממשע עד שבעה ימים לדיזיה אף בחול, ועיין פרי חדש גזאי ד' ממשע גם כן אף בחול, ע"ש. ולכן מי שנוהג לקדש הלבנה אחר שלשה ימים מעת המולד אף בחול אין להגיד בו, וכן אין נהוג, כי בפעמים טרוד להזכיר עשרה בכ"ז שבחה ביום המעונן, ובימי החורף וגשם אף בחול אחר שלשה ימים אין לגעוזר במיל שנותה, וכאליה רכה נס"ז [ז] כתוב שבעה ימים הינו לאחר שש ליטימות מעת המולד. ועיין ש"ת מתוכח עזרה נהרמע מפאנון סמן ע"ח תשעה ימים ומין קידוש לבתו, היינו אחר שעדר ט"ז בכלל, ולולין] (עד) חז"כ [ט"ז] י"ב שנות חצצ"ג: (ד) התה. עיין ט". עיין מ"א [ס"ק] א' ממשע שאין צריך לפתח החלון, דראיה נזוכנית. ובאות י"ד דמהרש"ל פותח החלון, והינו לסתולו טוב לפתחו החלון, אבל אם אי אפשר ויש יעקוב שאין אפשר ברוחו יכול לברך בבית נגד החלון ורואה מתרך והזוכנית. פרוש ברכח הלבנה עיין בטדור [סוף עמוד ופ"ג] וב"י [שם דיא אפר], להקליל פנוי אביהם הינו על ידי הלבנה והוא נון גודלות הקב"ה, ושפועלתו אמרת שמייעט היהיך שקטהה, ומלהות יתוד נמשל לבנה, עד שלמה המלך ע"ה ט"ז י"ה בעורו, ולעתיד לא באה תחדוש מלכותו כמו שנאמר במלילה שהוא ליל ט"ז: ואנו כן בז' כרך ועוד בז' כרך פהווע ער שנחורה הבית בעורו, ונלעדי לא באה תחדוש מלכותו כמו שנאמר בראשית א, ט] שני המאורים הגדולים. לעמוטו בطن, שם ישראאל, העולם וכל הכרוכה להשם יתברך לבדו, וולתו ח"ז אין לברך ולהתפלל אביהם ד', עיין ב"

הבראה

Sokol, Moses, 1762-1839

ספר

שאלות ותשובות

חתם סופר

למרנא ורבנן גראל מרכן שמו
רבי משה בהרב רבי שמואל סופר זצ"ה
אכ"ד ור"מ בק"ק פרשבורג והטחו

אורח חיים

הוֹרְפָּם לְדִאשׁוֹנָה בְּפַרְעָסְבּוֹרָג
בשנת עט סופר מהיר לפ"ק (חרטו)

ועתה בס"ד יצא לאור עולם ברוב יופי וחדור
בנהנה מהוישת, הערות וציוונים מספרי רבונוינו ראשונים ואחרונים,
בתוספת מפתחות ומדרוז הספנות והשלמות ועוד כמה מעלות טבות
כאשר עיין הקורא תחיה נישרים

ע"י המשורל
ע"ה דניאל ביטון ס"ט
בעיה"ק ירושלים תוכב"א
שנה תשע"א לפ"ק
בסעיף מכון המאו"ר להוצאה ספרים
שע"י ישכת "אורחות התשובה" ירושלים ה'ז

ס"ת. וי"א דכאן וכאן חישי לנכנים וליזרים והילכתה כוותיהו. ולידיו ע"כ הלו מدلג כהר"ף וכמנהג הרש"א והר"ן וכל התפוצה והמשנה ידו על התהנתנה.

הכ"ד החותם באחבה רבה. פ"ב נהגי ליום עש"ק, י"א טבת חקצ"ט לפ"ק. משה"ק סופר מפפ"ם

אמר אם אירע שלא דילג וקרא רק מונסו ואית הכבש יקרא עמו וביום השבת והאחרון ובראי חודשים. זו היא פירוש מס' סופרים.

ולפ"ז ב' מחלוקת, ת"ק דש"ס דילן ס"ל אין משירין אבל מתחילה דמן דעיל שאלוי שליל. וזה"ק דמס' סופרים ס"ל אין מתחילהן אבל משירין שלא שכיחי דנפקי ושבקי

א. קאי
ג. נמצאי
ו. אמצעי.
ט. טוב
ז. הר"ן.
ש. חודש
ט. דילא
. י. .

. כמ"ש
יא הגיה
סופרים
יי, השני
שי תזר
ש מפני
ים וו"א
כה י"א
וברים
ינו יכול
ב במס'
וכו ואת
שלישי
ל ר"ח
. ל.

קוראים
השבת
ובראי
ובrios
א ד"ה
קוראים
שלישי
ז קוין
מג' לא
ושירין,
זנה זה
זכרתו,
אומרים
ה, אבל
. ושוב

ת. ר' בח' הרמכ"ז שלפנינו שחקשה על הנאים קושיה הנרא"ז מלבד
למכב"ז שם ובראים והנותנה של החוז"א שיאן לשעות כנראה, משום שהרמכ"ז חכם למשה
עם תנאים. גם בשוח"ת משכנתו יעקב ס' קו (קהל) בגין המתาง הקודם שעלה יש כל גנום. ועי' עורה"ש או"ח תנג סע'
ר וכח"ל להמשנ"ב שם ד"ה ולוי חור וקורא, ור' בגין המתาง הקודם שעלה יש כל גנום. ועי' עורה"ש או"ח תנג סע'
עם הנרא"ז רק חשש לשונות מתาง הקודם מטעם לא חתונדרו. ועי' מש"כ ברעת החות"ס שלא הסכום להזע"ב.

תשובה קב

[סוף ומין ברכת הלבנה]

הגהה היב"י סס"י חכ"ט מיתי בשם [הר"י גיקטיליאן] בעל שעריו אוריה דין לבך עד אחר ז' שלמים עפ"י סוד ה' קובע כן בש"ע. וכן נהוגים לדرك היכי דאפשר. אך הוא לא כאותה נגיד ש"ס פ' היו בודקין (סנהדרין מא, ב). אך בתשרי מלחמת עזורה סס"י ע"ח כתוב דס"ל שלא פליגי אמרוא, אלא מר ס"ל ר' יוחנן אתחלתה קאי שאין מתחילהם לבך עד ז'. ומר סבר אסוף זמן קאי דין דין לבך עד ט"ז ושניות אמת, ולא פליגי אלא אהוי קאי ר' יוחנן ודרכו"ה. אלא שם העלה דתחלתה ליל ז' והוא זמן ברכה עד תחלת ליל ט"ז וכ"כ עוב במאכ"ח ה"א סס"י יט ע"ש. וניל' טumo משום דפשיטה לי' עד ט"ז ולא עד בכל דהרי אחר חצי כ"ט י"ב תשצ"ג התחלתה להיות חוסר והולך ואיך יברך וע"כ עד ולא עד ט"ז, א"כ ה"ה עד ז' ולא ז' בכלל מצ"ל.

אלא שבריו מאד חמוהים, שכח שם בטעם ז' ימים וז"ל, ועוד א"א לו' ימים בלבד שבת. כוונתו למ"ש במודרש מיום השmini והלהה ירצה, א"א לשםונה بلا שבת לקל פני מטרוניתא תחללה. וזה טעם מילה בשmini, ומיתוי לי' בט"ז י"ד סי' רשותה סק"ג. וס"ל להגאון מ"ע דהוא הדין והוא הטעם שאין לבך על חידושה של לבנה עד שייעבור עלי' שבת, כן צ"ל. וא"כ יליך מינה ומינה מה החט מיום השmini והלהה ואם נולד ביום השבת אין מלין בינו, אעפ"י שיצא עליו שבת, מ"מ כיוון שילא הי' בכניסט המטרוניתא אין מלין עד שבת הבא. ואם נולד

שלום וכ"ט ליזידי הרב הגאון המופלג ומפרוסט כמהori שאל לאנדה נ"י אבדק ק"ק קראק יע"א. יקרתו היגעני יום עש"ק העבר. נירון מה שאירע בקהלתו בחדר כסליו נכסה הירח. ויען כי בע"ה חולין האקלרא שלט שם בעת ההיא וכבר אירע כן בחדר כסליו שננת חזק"א ג"כ בשליטת החולין החיה ולא טוב ה' אחוריתו אז. ע"כ זהלו ורעדו ונצטערו הרבה בכיסוי הלבנה. ובכלי ט"ז אחר חצי כ"ט י"ב תשצ"ג נראה קצת והרבה אנשים התחללו לבך ברכות החדרש ולא עלתה בידם כי חוזרת ונתקבשה בעקבים. ויען כי נצטערו ההמוני מאר על סימנא מילטה, וירוצע כי הרופאים מהווים מאר בזמנם המגפה בכלל ובפרט בחולין הניל שלא יצטערו ולא יתנו על לב שום דאגה. ע"כ התהכם פר"מ להשיקת לב הדוזגים להרבותיהם כמי שיתקווה גם בלילה ט"ז. וכן היה בלילה ט"ז בהיר ה' בשחקיים וברכו כמה מאות ברכות החדרש ושמחו שמחה גROLAH, ופרמ"ת סמק עצמו ע"ש בס' שיר כי ה"ג לש"ע א"ח תכ"ט (הගהוט סק"ב) שמצוין כתוב בשיטה א' לאחרון א' במס' סנהדרין בשם ר' פרץ ור' המאירי שגם ט"ז בכל הקשר ברכות הלבנה. ואמנם בתשרי דבר שמואל סס"י ר"יו מסיים על זה ז"ל, ולא נתברר לנו הטעם, עכ"ל. ונפשו היפה בשאלתו להודיעו דעתו הצעריה מה אומר בדבר זה.

נאמן علينا הדרין שיר כי ה"ג שך מצא בשם ר' פרץ והמאירי, אך טעמא לא ידע הגאון דבר שמואל, ונחזי אין.

נסק זצ"ל)
רכני כאן
ו. ר' בעין

קיתון על פניו
בבו סימנא, אי
מראה להם שי
ובחר' תווה
השקי'
יפ"ה ועפ"י
ואמרתי ספר"ב
לשך חיצי רע
יתחנן מהמה,
השמות להודי
יפ"ה מעונן
ממונן קדרש
וה"ג כן בכיו
שמקדשים אה

שלום ושםחו
ירא ה' מרבי.
אם שטרם.
יקרתו הגען
כ"ע עד
מנגמי יקורי
מ"מ נפנתי
רחליקה והש
והגה תוכן
רווח
لتיקון על קי
להתונות ביכ
סימן תכ"ט (ו)
בציבורו. ויע
יש להמציא

מקור דין זו
דמיה
הביא נושא
בצינוע נלאח
הרבי" בש"ס
בניסן דלולי
ה. ברשות ח"ג
א. כ"ב המג"א

לה. אם כן לפ"ז ह' ראי לומר כחלהה כן סופה
ועד ז' ימים האחדונים שבחרש יכול לבקר שאז
הוא פגימה שלה כמו ז' ימים הראשונים. והוא
דלא מברכי אלא עד ט"ז היינו לפי מה שישים
תשוי' מ"ע דימי ברכתה הם ט' מתחלת ז' עד
תחלה ט"ז, לדידי' ה"ל ט' ימים נגד ט' גלגולים
עד גלגל הרוח ע"ש. ולידין מסוף ז' עד סוף יום
ט"ז שהוא תחלה יום י"ז הם ט' ימים קבועו
לברכה ומשום חחת וחתרון ליכא עדין. ובזה
זכינו למצוא דעת קדושים הר"פ והמאיר. וא"כ
בדיעבד שכבר הורה זקן מכ"ת אין מוחיתין
אותו.

ויעין ברכות (גט, ב) הרואה חמלה בתקופת
וכר'. ובערך ערך חמלה ומיתרי לי'
בגהחות קיימו פ"י מהל' ברכות בשם הירושלמי,
דביבות הגשים כשמתכסה החלה ג' ימים
מעננים כשמארה אח"כ מברכים. וא"כ פשיטה
שהיה ראוי לבקר על הירוח החדש שלא נראה
אורה החדש כלל שהי' מכוונה ושוב האירה
הארץ מכובודה אמאי לא נברך אפילו בסוף
החודש. ועכ"ל מפני שאינו שמחה מפני מיעוט
הלבנה.

וא"כ יש לדון קצת בגיןון שלפנינו שהו הטעם
שמחמים לקראת בוואה כי חושבים זה
לסימן טובי, ואולי יש באמת רפואה למחלה
בקבלת פניה דהוה קבלת פני השכינה, וכתיב
באור פני מלך חיים כמ"ש רמב"ן ר"פ וירא.
ועכ"פ לא מסמנא מלאה טבא כשמתכסה שלא
יכולים לבקר עליה כעבד שבא למזוג כס ושותך

ביום א' אין מליין בשבת הבא עפ"י שיחי'
ובכנית שבת, מ"מ עדין לא יצא עליו שבת.
ו"צ"ל דחלי' בכנית ויציאת שבת, דין לומר
שיעבור עליו כ"ד שיעור של שבת, זה אנו, דהיינו
נולד בשבת סמון ליציאת שבת מלין אותו
בשחרית לשבת הבא. אע"כ הקפidea הוא בכניתה
ויציאה דוקא זכור ושמרו כירע. מ"מ מוכח מיini
ובכ"ר כהיר' יוסף גיקטילא הנ"ל דבעי' ז' שלמים.
וא"כ מודא רינן עד ז' זוד' בכללו הוא הדין עד ט"ז
וט"ז בכלל ומקדשים עד עBOR ים ט"ז.

ואו משום דפוחתת והולכת, י"ל הנה בתחלת
התהודה לא נראית בעליל תמן סורי שעיה
כמוכואר בר"ה (כ, ב) דאע"ג דלבני מערבה נראית
אחר שעשו, מ"מ להראות בעליל לכל באיז
עולם אינה נרגש אורה עד י"ח שעות. ولבני
מערבה נמי היינו לעודם המביטים ומוציאים בין
חוכרים להעיר וכמה פעמים אינה נראית להם
ומעברים החדש הווא ולא באו העדרים. והשתא
ק"ו אם אורה אינה נואה עד אחר י"ח שעות
כ"ש כשהוא מלאה ומairaה לכל עבר רק
שמתחסר מעט שלא יהיה נרגש החסרן עד
אחר י"ח שעות לכל הפחות. וא"כ ה' יכול לבקר
לכל הפחות עד י"ח שעות אחר חצי כ"ט י"ב
תשצ"ג שהוא כמו שיש שעות ביום (ט"ז) [ט"ז].
ולפע"ד יש לסמן עז' אפילו לכתלה בשעת
הרוחק. ל

אך נ"ל עוד יותר כי היכי דאמרין אחר ז' כבר
נחבסה וכמיilio פגימתה דמי וכמ"ש
בתשרי מ"ע הון"ל עד ז' נראית פגימתה וגנאי הוא

תשובה קב

א. בתגובה גל יעקב: נ"ל דצ"ל ט"ז [א"ה]: והגיה הנר"ש הכהן מילא במספר עז' ברושים יור"ד סי' סג וורד"ח בוגנו שלמה
ח"ב או"ח סי' כו), והבונה ששעה ביום ממש היו בזחים כי לפני המבואר בלשון השאלת שבתולה ליל ט"ז כבר ח"י
אחר חצי כ"ט י"ב תשצ"ג א"כ כשתopsis על זה עד י"ח שעוטה יה' בצהרים יומ ט"ז וק"ל (א"ה כל זה איה נ"כ בש"ת ג"ל
יעקב חלק או"ח סי' ס"), ועוד נ"ל ומלה "לכל הפחות" הנזכר בשורה הקדמת לא אליו על סכום ח"י שעוטה שורוף החת"ם
דע"ז לשון לכל הפחות שרי אין שום סבירות להוטף יהוד עחה דערין לא נזהה לסבירות רלקון דכל יומ ט"ז בכלל אלא קאי
על ספה דמלחה על שעוטה ששה שעות ביום ט"ז ולפעמים הוא יותר כשהמלח חל באישן ליל אחר או שעוטה בלילה רק עכ"פ
חחות משחה שעוטה לא ידי דאפי' אם הוא חל בתחולת הלילה כמו שמי פנאי עד ששה שעות ביום ט"ז
דוק ותשכח, וזה מובן משי' בתחילת דע"ז של סמן פפי' לכתלה בשעת הדחק ובר"ה אך שאחבי סים ורק דריעבד שכבר
הורה וכן ורוק).
ב. בניית שלמה שם דה"ד כשהיתה מוכנה בתחילתה בעבים ולא היו יכולים לקדשה מוקדם, אבל אם התעצלו קודם לכן ולא קדרו
בשוויה אפשר לארש, אמור לארש ביום ט"ז.
ג. בניית שלמה שמי: תמה ורא כבר כרב בעצמו מוחלה שיש לסמן עז' אף' לכתלה והדבר צ"ע, עיי' אורחות חיים (ספרינק)
ס"ח חבו סק"ה.
ד. בצל"ח (ליטר) סי' מה אות זי ראת ירושלמי ברכות פרק הרואה ה"ב עד היכן ר' יעקב בר אהא עד שתראה בחצי המטה,
ונם' ואורה לדש"י סימן עז' בחצי המטה פ' המטה קערת. וכן הוא ברוחך רב"ת.

Dy 2000, 120V, 1785-1891

ספר**בְּנֵי פִּשְׁעַנְבָּר****לשבתו ומועדים וחדרשי השנה**

droshy torot v'hukim, marrash matokim, shavuotim muvakim,
 novuim m'makor na'am, man malchi rben, nozolim man liben,
 ha'minora ha'tehorah, b'ozina d'nhorah, amfeklia ha'mairah,

moher'dr צבי אלימלך שפירא זללה"ה
 ab'd b'kama kholot v'beurov imio b'k'k dinob yiz'zo

**מאמרי
שבת - ראש חדש**

ועתה נסגר ונדפס מחדש בעהשי"ת
 באותיות מאירות עניות ובהנאה מדוקראת
 ובכיב יחנו ביאורים הארוט והערות ברבורי רכינו אשר יכונה בשם
'יודעי בינה'

תשע"ו

ענין סופם של גרכט 'אטואן' ו'טומאן'
למושל נסמיילט קאי.

[משמע דקצ'ילט ליא. ה' ו'
ו' ומפני' מוחול ו'
נמפלט דן סומ' שיטם
(כלומר פ"י סיד קיינ') ו' ומתלמו
'ן קבילט ליא דליאן ליאן]

המודלה, על דרך משל, אם י' לאחר המולד, נמצא כי בהגעה השבעון המולד כבר תאה הלבנה החשוב קביעתינו היא עדין י' בתמלאה, ואם תלקה או הווא כ' כי מילואה וחוטונה נקבע לפ' המולד.

כג. ר"ל, כי אמרו חז"ל (סנהדרה)
בריכין על החורש... עד י'
מהרייל (ס"י ט) שהכוונה hei
שהוא חצי כ"ט י"ב תשצ"ג (ס"ג). ומה חדש רבינו שאין מהין
על פי המולד אלא על פי קנו
החדש היה יום או יומיים אותו
הלבנה עד לחצינו של חדש
אפק"י שעפ"י המולד כבר עבר
קאו. שהרי כתוב הטורו (אויה"ס)
מנין אותם ולא מיום קביעות
ברם"א (הניל בהערה הקדומה). ו'
חלק המשעה אותה טו; שם חלק המ
קגב. הינו שגמר השלוש ברו
ברכת הארץ, רחמן] שהוווכן מ'
לא התחליל ברכות 'הטוב והmerciful'
קגב. הינו שאין צריך לחזור
אל אומר במקומה 'ברוך
העולם אשר נתן ראשי חדרשו
אתה ה' מקדש ישראל וראשי
קדש. שהרי אמר יונוך מיד עד
אין צריך לחזור לכתהילה, מי
שהסתייע דעתו מן הברכה, הינו
'הטוב והמטיב', צריך לחזור

עליו עד חלו צל מלך על פי קביעותינו כאן
מלגן כן מכלקי, כיוון טקט"י מכל זוזם צידינו
ו' מומלך לממלכת נמי ו' ממס נשלל נצית דין צל
מעטה לימי נקבע לרשות מלך, מוגן מיסחפייה
לפסקוק כן לאלה מה ענין פסקו כן כלמתווניס
ו' מהללויס קאי, קייני כל וזה לנטמולת.]

יד) בפסיקתא לדמי (פ"ה): **ילמדינו לכינו**,
מלס מיטרלן קפירן על
סבזון נשלך מלך ו' מלך קוציל צל מלך
מלך ו' מלך, לימדונו לכומו שכם ו' מלך סוכיל
צל מלך ומיטגמל נרכמת טבזון
[טמוריימל קיין, וכן מכ' קמפלט (ע"י פירוש
מכ�ו' אס סק"ל, וע"ע פיות קל"ל אס סק"ג]
ו' נוכל מיד על צל מלך הקם מן קרכלה [ס"יעו]

לכל קמי, ולמושל הוא מלתקן לפעמים כמה
צעות למוחלתו לו לנפיס מען סמושל מהלמי,
נמיה סטלקוי פול ניגוד ו' מילוי עט פ'
מושל מהלמי, עט כל וזה סטעל פ' מושל
טהמגני שמנמו ממתzin ילהע מהצון
חספראן למוחלתו לו לנפיס קמי, וזה קיינן רע
על יטמעה, כי עיקל סאנגע הו עט על
פי מצון קביעותינו קמיה. ו' מפקר לי נומל
עו, סאלצער מלוי קביעות רשות מלך
טהמגנו קוטען קמי (וע"ע הגות מאלט'ה עט
סוס"ק אס).

ט' ג') **ולזא** למיומפינן מלצומתי קיימי מומל
רגס ומון נרכמת טלבנה צמילוטה
מלוי קביעות מלך צלנו, וכטהיין נברך

בינה יודע

וראו שהוא דבר שאי אפשר לכל אחינו שבגולה
לצפתה בכל החדש מתי קבעו הבית דין הגדור שבדור
את ראש חורש, והוא כמעט דבר שאי אפשר, וא"כ
שבידינו, גם זמנו בין מולד והוא קבוע, אלא
שהוא כ"ט יומם י"ב וקרוב לתשצ"ד חלקיים (שהוא
בזה היהת נשעת התורה ח"ז) כאלופים ורכבות תורות,
והיו נכשלים בחמץ בפסח ובכעינוי יום הקדוש
ובמלאת עבורה בכל מועדיו ה', על כן עמד רבינו
היל בנו של רבבי יהודה הנשיא שהיה גדור בתורה
ונסמן בארץ ישראל, וחיקן לנו חשבון מסודר עד
סוף כל הדורות עפ"י סודות העיבור והמסורת בידינו
חשבון התקופות והמלות ומשמעות הדוחות והעיבורים
בכל זמן, ועל זה אנו סומכין עד היום".

כמו. 'לאחר' הינו לאחר שהגיע לשיעור מילואה
וכבר נתחסרה מעט, ולפניהם הינו שעדרין לא הגיע
לשיעור מילואה ולא נחטלא לגמרי.
קפח. ר"ל, יתכן ותליך הלבנה במילואה עפ"י המולד
האמיתי ואפ"כ תהא נקרה שהיא בחסורה, לפי
שפיעי' חשבון המולד עדין לא נת מלאה או שכבר
הגיע לשיעור מילואה ונתחסרה מעט, כי חשבון
המושל מתרחק לפעים מהמושל האמתי לפנים או
לאחרו.

קמ"ט. ר"ל, גם אם נאמר שהמושל האמצעי ישווה
למושל האמתי, אפ"כ יתכן שתאה הלבנה במילואה
לפי קביעות שלנו ואפ"כ תהא ביחסונה לפי חשבון

החדש ג'. א). [ויש סוברים שיש מולד נוספת בסוף שלישי
הנקרא 'מושל העיבור', ועל פי מולד זה נקבע הלווח
שבידינו, גם זmeno בין מולד והוא קבוע, אלא
שהוא כ"ט יומם י"ב וקרוב לתשצ"ד חלקיים (שהוא
44 מיל"ט ורבעים), וסוברים שהזו כוונת הרמב"ם
(חניל) במא שמסיק: 'זעיריו החשבן שמחשבין
בזמן שאין שם בית דין שיקבעו על האיה', והוא
חשבון שאנו מחשבין היום הוא הנקרא עיבור',
והינו מולד העיבור, ואכחמל'יב'].

קמ'. הוא היל הגשיא בנו של ר' יהודה נשיאה בן
בנו של רבינו הקדוש, והוא עשרי להיל הזקן. ועד
זמנו היי מקדרין על פי הראה, והוא סידר חשבון
העיבור כפי הנוהג, ועל פי חשבון נקבע הלווח
שבידינו, וכלשון ספר יוחסין: "בו [...] בזמנו של היל
הנשיא] פסקה הסמיכת, כשגדורה הרעשה כל הסומן
יהרג, ועמד רבבי היל זה ובית דינו וחכמי ישראל
ו' ואשי האבות והחוקים שהיו בוור הילו וישדו לנו
במסורת ו' כללה שהיתה בידם והתקינו החשבון הנכון
והמתוקן וזה המסור לנו מהם לקביעות ראשי חדשים
ומודעיה 'ה מקודשים'."

זוזה לשון רבינו בדרך פקידין (מ"ע ד חלק המשעה
אות ט): "כאשר נתרכו השנים והלכו הדורות ונתמעטו
הלבבות ונחפזוו ישראל בכל פינה בגלוות החל היל,

אש סק"ג), בטנה מלמודול דיקן מצעית ניח לדין
מיוז נעלמת מודע למלול פט על כן אין גליק
למורקי, ומלהוד ירוטלמי מציגו לא מדקינה
ותילק נמקלה ויסי סמדק ויטק הקמלן גן
קלמס להול וכו' מודיעם גן גן יסי גס
המול גס סיוס היל קלמס ולס היל ציסס הקמדק
סני למס' קני (פמוהל-ה, כ, כל-ה), מטהמע מזא
שחמיינט הווע להול גס דוקומ קיטי.

כלנו סטמיל גראט 'געוג וטנטיב' אין גליק
למזהול נסמאילק קני.

[משמע לסייע לאס לס סטמיל גראט
וטנטיב' מוחל נסמאילק קני, וכן סוח
טמפלק דקן סוח סייעם הטלמוד ירוטלמי
(נכילה פ"ז ס"ד קני), ובתלמוד דיקן (נכילות מע,
ט) קצעיל לאס לדין גליק למזהול קיטי (עי' מאקו'ז]

יודע בינה

קגה. דהכי איתא שם: "[אמר] שמעון בר בא בשם
רבי יהנן, ספק הזכיר של ר'ח ספק לא הזכיר אין
מחזירין אותו [וה]ה אם בזדיין לא הזכיר עיי פרה
או'ה ט' חכ' ובכיאור הגרא' שט סק"א], אשכח תני
ופליג [- נמצאה חנא החולק על י' יהנן, דחニアן].
כל ווע שיש בו קרבן מוסף, בגין ראש חודש וחולו
של מועד, ציריך להזכיר [ברכת המזון] מעין המאורע,
[אם לא הזכיר מחזירין אותו].

קגה. דאיתא שם: "אמר רב אידי בר אבין אמר רב
עمرם אמר רב נחמן אמר שמואל, טעה ולא הזכיר
של ראש חדש בתפללה מתזרין אותו, בברכת המזון
אין מחזירין אותו".

קגה. כדאיתא שם: "תפללה דחויבה היא מחזירין אותו,
ברכת מזונה دائ' בעי אכיל אי בעי לא אכיל אין
מתזרין אותו".

קגה. שם: "ויסטר דוד בשדרה וייה התוורש ונישב
המלך [שאלון] אל החלותם לאכול... וייה מהחרת
החדש השני ויפקר מקום דוד ויאמר שאל אל יהונתן
בנו מדורע לא בא בן ישי גס תמול גס היום אל
החלותם... ויקם יהונתן מעם השלחן בתרי אוף ולא
אכלי ביזט החדר השני לחס' כי געצב אל דוד כי
הכלימו אבויו". הרי שיש שלוש הכתוב שלש פעמים
תיבת לחס', לומר שיש חיזוק לאכלי לחס בר'ח,
ולכן סוכר הירושלמי שהאוכל בר'ח ושכח להזכיר
של ר'ח בברכת המזון חזר לראש, כיון שהחביב
לאכלי פט, והרי זה כשבח להזכיר מעין המאורע
בשבת או ביוט' שחזור לראש כיוון שמחזיב לאכלי
אוד פט.

קגה. וכן משמע בירושלמי בשאר מקומות (מגיל
פ"א הד'; תענית פ"ד ה"ג) שהיו נהוגין לאכלי פט
בסעודה ר'ח, עי"ש.

המולודות, על דרך משל, אם קבעו ראש חדש يوم
לאחר המולד, נמצא כי בהגעה י"ד לחודש אויל לפי
השכון המולד כבר תהא הלבנה במילואה, אבל לפי
חכונן קביעתינו היא עדין י"ד לחודש ועדין לא
נתמלה, ואם תלקה אז הוא סימן רע לשעמעאלים,
כי מילאה והסורה נקבע לפי קביעתינו ולא לפי
המולוד.

קג. ר'ל, כי אמרו חז"ל (סנהדרין מב, א) "עד אימת
מכרבין על החודש..." עד י"ז [לחודש]. וכותב
מהריר"ל (ס"ט) שהכונה היא לחציו של חדש,
שהוא חצי כ"ט י"ב תשצ"ג (וכן פסק הרמ"א ס"י חכו
ס"ג). ומזה רכינו שאין מחשבין חציו של חדש
על פי המולד אלא על פי קביעתינו, ואם קביעות
החדש היה יומם או יומיים אחר המולד אפשר לקדרש
הלבנה עד לחציו של חדש עפ"י קביעות החדש
איכ"י שעפ"י המולד כבר עבר חציו של חדש.

קגה. שהרי כתוב הטורו (או"ח ס"חכ) "משמעות המולד
מוניין אותו ולא מיום קביעות החודש", וכן מכואר
ברמ"א (הניל בהערות הקודמת. ועי' דרכ פקודיך מ"ע ד'
חלק המשעה אתה טז; שם חלק המחשבה בתגניה אתה ד')
קגב. הינו שנגמר השלש ברכבות הראשונות (הון),
ברכת הארץ, ויחזיבן מן התורה, אבל עדין
לא התחילה ברכבת 'הטוב והמטיב'.

קגה. הינו שאין צריך לחזור לתחלת ברכבת המזון,
אלא אומר במקומה 'ברוך אתה ה' אלקינו מלך
העולם אשר נתן ראשי חדשים לישראל עמו ברוך
אתה ה' מקדש ישראל וראשי חדשים' וכדלהלן.

קגה. שהרי אמר יונוצר מיד עד שלא הסיח מן הברכה
אין צריך לחזור לכתהילה', משמע שאם נזכר לאחר
שהסיח דעתו מן הברכה, הינו שכבר התחליל ברכבת
'הטוב והמטיב', צריך לחזור לתחלת ברכבת המזון.

Chapter Nine

The Molad

As the moon moves around the Earth, there is one moment that it is exactly between the Earth and the sun. At that moment the Earth faces the dark side of the moon. Already for about a day before this moment the moon has not been visible from any point on the Earth and it will remain invisible for about a day more.¹ This moment is called the *molad*, the birth of the new moon. We use the *molad* as the official beginning and end point of the cycle of the moon.²

As we learned in Chapter Seven, the cycle of the moon is 29 days, 12 hours, 44 minutes and 31/3 seconds, so this is the amount of time between one *molad* and the next. If you know the time of one *molad* you can calculate the time of any other *molad* in history by adding multiples of 29 days, 12 hours, 44 minutes and 31/3 seconds. For example, if the *molad* of Tishrei were Sunday at exactly 1:00 AM, then the *molad* of Marcheshvan would be Monday, 1:44 and 31/3 seconds PM. Twenty-nine days equals four weeks and one day, which brings us to 1:00 AM Monday night.

1 Rambam, KHC 1:3

2 Rambam, KHC 6:1,3

Understanding the Jewish Calendar

by Rabbi Nethan Bushwick

Moznaim Publishing Corporation
New York / Jerusalem

Another 12 hours is 1:00 PM Monday afternoon. Forty-four minutes and 31/3 seconds is 1:44 and 31/3 seconds PM.³

In the same way we can calculate the *molad* of Kislev. This time, 29 days brings us to 1:44 and 31/3 seconds PM Tuesday afternoon. Another 12 hours is 1:44 and 31/3 seconds AM Wednesday night. The additional 44 minutes and 31/3 seconds brings us to 2:28 and 62/3 seconds AM. Each *molad* is about a day and a half later in the week than the previous one, so if one month the *molad* is in the day the next month it will be in the night.

In order to make these calculations easier, our tradition is to divide the hour into 1080 equal parts instead of 60 minutes. Each of these parts is 1/1080th of an hour. These divisions are called *chalokim*, which simply means parts. Since 1080 *chalokim* equals one hour, which is 60 minutes, 18 *chalokim* equal one minute:

$$\begin{array}{r} 18 \\ 60)1080 \end{array}$$

Therefore 18 *chalokim* equal 60 seconds and one *chelek* equals 31/3 seconds.

$$\begin{array}{r} 3 \text{ remainder } 6 \\ 18)60 \end{array}$$

1 *chelek* = 36/18 seconds = 31/3 seconds.

Forty-four minutes and 31/3 seconds equals 793 *chalokim*:

$$\begin{array}{r} 18 \text{ chalokim per minute} \\ \times 44 \text{ minutes} \\ \hline 792 \text{ chalokim} \end{array}$$

The additional 31/3 seconds equals one *chelek*, so the total is 793 *chalokim*. We represent this number, 793, by the letters י"vwנ.

Using *chalokim* it is possible to express the length of a cycle of the moon without any fractions as 29 days, 12 hours and 793 *chalokim*. This makes it easier to do the calculations necessary for the calendar using *chalokim* than minutes and seconds. 1080

³ Rambam, KHC 6:4-9

is also a conv
divisible by so
18, 20, 24, 27:
hour into *cha*
calculate the
of time are na
are. They do i
any other nat
order to mak
whichever is
convenient to
into 60 secon
But for calcu
chalokim. We
month and th
one day, ה"ט
chalokim.

When w
Mevorhim,
We divide the
a minute into
minutes and
equivalent to
equal ten se
molad is an
chalokim, sic

The leng
chalokim, is .

4 Rambam, KHC
choice of this n
5 Rambam, KHC